

DUURZAME HOSPITALITY IN TIJDEN VAN CORONA

KOPLOPERGROEP
CIRCULAIRE
HOTELS
AMSTERDAM

INTRODUCTIE

De coronamaatregelen hebben een grote impact op de hospitality-branche. In de eerste plaats op economisch en sociaal vlak, maar ook op het gebied van duurzaamheid. De noodzaak voor social distancing en de sterk gestegen aandacht voor hygiëne, betekent dat processen binnen hotels en horeca zijn veranderd. Buffetten hebben plaatsgemaakt voor à la carte en take-away maaltijden, desinfectiezuilen zijn geplaatst, medewerkers dragen mondkapjes en er zijn contactloze, digitale oplossingen doorgevoerd. Hotel- en horecaketens hebben bovendien protocollen opgesteld om veiligheid en hygiëne te waarborgen. De invoering wordt in veel gevallen ge-audit.

De maatregelen roepen vragen op over duurzaamheidsaspecten. Wat zijn duurzame mondkapjes? Welke disposables zijn de beste keuze bij een take-away maaltijd? En werkt ozonwater in de schoonmaak ook tegen het coronavirus?

Deze vragen waren aanleiding voor Rijkswaterstaat, Programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) om, in samenwerking met de gemeente Amsterdam en de Koplopergroep Circulaire Hotels, deze publicatie te ontwikkelen. Over coronamaatregelen en praktische handvatten voor duurzame keuzes. Met waar mogelijk verwijzingen naar aanbieders van duurzame oplossingen. Uiteraard kunnen we niet volledig zijn. Er komen regelmatig nieuwe producten en diensten op de markt, die op een duurzame manier een bijdrage leveren aan de bedrijfsvoering van hospitality-bedrijven in coronatijd.

INHOUD

In de publicatie wordt eerst stilgestaan bij twee product-overstijgende onderwerpen: materiaalkeuze en het gedrag van de gast. Beide spelen een rol bij het maken van duurzame en circulaire keuzes in coronatijd. Hoe maak je een duurzame materiaalkeuze en wat verwacht de gast? Vervolgens wordt in korte factsheets stilgestaan bij enkele praktische (product)keuzes waar ondernemers in coronatijd tegenaan lopen:

- Mondkapjes
- Schoonmaak en desinfectie
- Handschoenen
- Digitale oplossingen
- Amenities (in de hotelkamer)
- Portieverpakkingen
- Social Distancing Materialen, Spatschermen & Desinfectiezuilen

NB: De gepresenteerde informatie vormt een momentopname en de vermelde aanbieders van duurzame(re) oplossingen zijn niet de enige aanbieders. Gebruik de informatie om toeleveranciers/groothandels te vragen om duurzame oplossingen!

MATERIAALKEUZE

Voor hotels en hotelbezoekers heeft de coronacrisis ingrijpende gevolgen. Het waarborgen van de hygiëne heeft impact op hoe bezoekers door het hotel navigeren tijdens hun verblijf en hoe medewerkers hun werk kunnen doen. Ook wat duurzaamheid betreft zijn er grote uitdagingen, nu er door de genomen maatregelen meer verspilling en afval te verwachten valt, bijvoorbeeld door een toename in het gebruik van wegwerpproducten, beschermend materiaal en desinfectiemiddelen. Zo zijn in rap tempo herbruikbare artikelen vervangen door een wegwerpalternatief en zijn er extra verpakkingen geïntroduceerd, zoals maaltijdboxen ter vervanging van een buffet of per portie verpakte etenswaren.

Wat moet er gebeuren om deze toenemende afvalstroom zo veel mogelijk te beperken? En hoe kun je, daar waar het echt niet anders kan, een zo duurzaam mogelijke materiaalkeuze te maken?

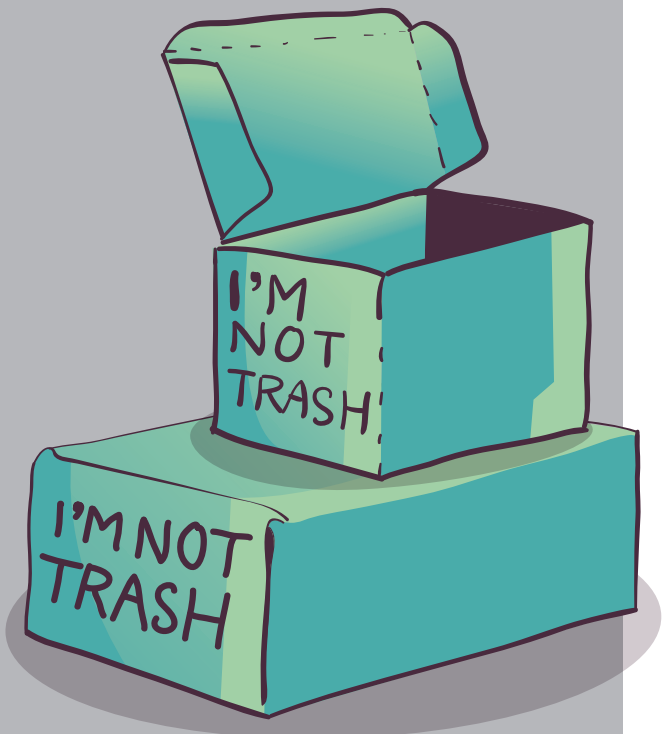
VERMIJD KORTETERMIJNOPLOSSINGEN

Sla minder duurzame kortetermijnoplossingen zo veel mogelijk over, en probeer in plaats daarvan direct duurzame langetermijnoplossingen te implementeren. Zo is vanwege de noodzaak voor hygiëne de noodgreep naar kunststof wegwerpartikelen snel gemaakt. De verkoop van veel kunststof producten

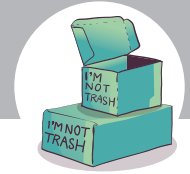
voor eenmalig gebruik wordt echter per 3 juli 2021 verboden, wat betekent dat er (naast het extra afval dat wordt veroorzaakt) al snel opnieuw naar een andere oplossing moet worden gezocht. Nu de goede keuzes maken kan uiteindelijk tijd, geld en moeite besparen. Mocht dit niet mogelijk of wenselijk zijn, leg dan vast met je leverancier dat je de afspraken kan herzien zodra de omstandigheden dit mogelijk maken.

MATERIAALVERBRUIK BEPERKEN

Het is erg verleidelijk om nu meer verpakkingsmaterialen te gebruiken, bijvoorbeeld om te communiceren dat bepaalde voorwerpen in een hotelkamer (zoals een plastic zakje om een afstandsbediening) zijn gedesinfecteerd of niet door een vorige gast zijn gebruikt. Wellicht is het evengoed mogelijk om dit kenbaar te maken zonder onnodig afval te creëren. Voorbeelden hiervan zijn het CleanStay concept van Hilton en het ALLSAFE label van Accor, beide afgestemd op de hygiëneverwachtingen van bezoekers. Onderdeel van de protocollen is bijvoorbeeld het verwijderen van papieren amenities; deze worden digitaal beschikbaar gesteld of op aanvraag. Wees daarom steeds kritisch bij het toevoegen van extra verpakkingen of wegwerpproducten.

MATERIAALKEUZE

EEN WELOVERWOGEN MATERIAALKEUZE MAKEN

Wanneer er echt geen andere optie is dan (wegwerp)materialen toe te voegen/in te kopen, hoe kies je dan voor de meest circulaire of duurzame optie? Hieronder beschrijven we vier belangrijke afwegingen om een zo geïnformeerd mogelijke beslissing te maken. Deze afwegingen gelden zowel voor producten (zoals bestek), als voor verpakkingen.

1. Is hergebruik mogelijk voor de gewenste toepassing?

Denk bijvoorbeeld aan de maaltijdboxen die worden gebruikt ter vervanging van een buffet. Kunnen deze worden vervangen door een herbruikbaar kratje dat al dan niet gedesinfecteerd kan worden? Een voorbeeld hiervan is [Ozarka](#), die ook de service verleent van het ophalen en desinfecteren. Een mogelijk alternatief is een a la carte ontbijt op de kamer.

2. Zijn hernieuwbare materialen een duurzaam alternatief?

Duurzame materialen bestaan niet, maar wel duurzame en circulaire toepassingen. Houten wegwerpbestek lijkt een hygiënische en duurzame optie. Het is immers een hernieuwbaar materiaal (door nieuwe bomen te planten). Maar wanneer je rekening houdt met de milieu-impact van de productie (door het landgebruik en relatief hoge transportafstanden)

dan kan het wel eens zo zijn dat het toch niet het duurzaamste alternatief is. Zo moet per product, toepassing en locatie (productie en gebruik) worden beoordeeld wat duurzaamste keuze is. Vraag aan de groothandel/toeleverancier of hier informatie over beschikbaar is.

Voorbeelden van hernieuwbare materialen zijn [Paperfoam](#) of [Vibers](#). Let wel, ook deze zijn niet persé in alle situaties de meest duurzaamste keuze of voor iedere toepassing geschikt.

3. Is het materiaal recyclebaar?

Papier en karton zijn doorgaans goed recyclebaar, tenzij ze vervuild zijn met bijvoorbeeld voedselresten. Ook mag papier of karton dat nat is (geweest) niet meer in de papierbak. In dat geval moeten ze bij het restafval. Let er op dat papier of karton met een kunststof (PE) coating na 3 juli 2021 vanwege de Europese Single Use Plastics regeling niet meer gebruikt mogen worden voor eenmalige toepassingen, zoals borden, roerstaafjes en rietjes.

Samengestelde materialen, zoals laminaten, zijn moeilijk te recyclen omdat de verschillende lagen lastig van elkaar te scheiden zijn. Probeer deze te vermijden in producten, zoals portie-/monoverpakkingen.

Vraag aan de groothandel/toeleverancier of hier informatie over beschikbaar is.

4. Wordt het materiaal gescheiden ingezameld en wordt het verantwoord verwerkt?

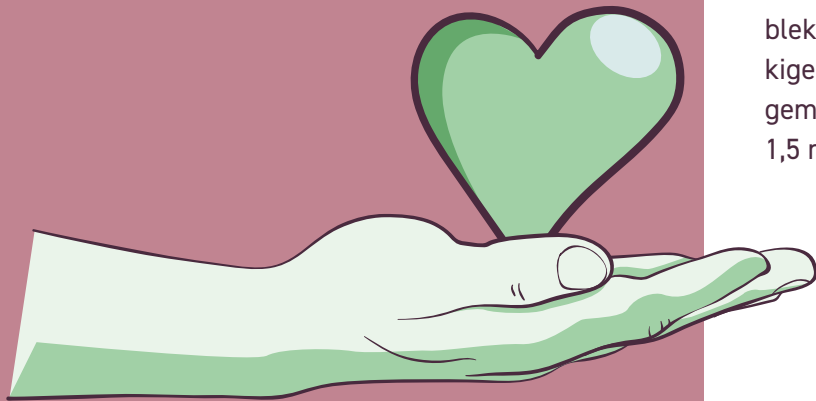
Gescheiden inzameling kan bepalend zijn of een product gerecycled of verbrand wordt. Probeer altijd te achterhalen wat er na inzameling met het product gebeurt. Bepaalde natuurvezels en bioplastics zijn bijvoorbeeld in principe composteerbaar, maar in de praktijk gebeurt dit vrijwel nooit. In dat geval belanden ze bij het restafval, of kunnen ze onbedoeld een andere afvalstroom vervuilen. Ga hiervoor te rade bij de afvalinzamelaar(s).

GASTBELEVING EN COMMUNICATIE

Verschillende onderzoeken laten zien dat gasten aanvullende hygiëne- en veiligheidsmaatregelen verwachten in deze coronatijd. Het zijn vooral de zichtbare maatregelen en voldoende communicatie/ uitleg die gasten geruststellen. In hotels blijken gasten in het algemeen begripvol en positief te staan tegenover de aangepaste processen en service als gevolg van corona. Toch ontvangen sommige hotels ook klachten, bijvoorbeeld omdat kamers niet standaard worden schoongemaakt en bedden niet dagelijks worden opgemaakt bij een meerdaags verblijf.

DE REACTIES VAN GASTEN IN DE PRAKTIJK

Een praktijkstudie van Innovation Lighthouse naar reacties van gasten bij een viertal hotels, bevestigt bovenstaand beeld. Hygiëne en schoonmaak zijn belangrijk, net als de juiste communicatie. Gasten bleken zich niet op hun gemak te voelen bij gebrekkige schoonmaak, te veel mensen in de lobby en gemeenschappelijke ruimte en bij onduidelijke 1,5 meter maatregelen.

Uit het onderzoek blijkt de volgende communicatie-aanpak effectief:

Eenvoudig: Maak de boodschap simpel

Attractief: Zorg dat de boodschap attractief is, de gast moet moeilijk nee kunnen zeggen tegen de boodschap

Sociaal: Laat zien dat andere gasten (en medewerkers) het gewenste gedrag vertonen, maak het de norm

Tijdig: Informeer de gast op de plaats waar deze het gewenste gedrag direct kan toepassen.

OFWEL: GO EAST!

Daarnaast leverde het onderzoek van Innovation Lighthouse vier praktische tips op:

Tip 1:

Mondelinge communicatie kan niet vervangen worden door visuele communicatie en visa versa. Voorbeeld: naast een pre check-in de e-mail en een videoboodschap in de lobby willen gasten ook een mondelinge toelichting. Een 30 seconden toelichting bij check in leverde een 10% toename op in

de tevredenheid over informatieverstrekking door medewerkers.

Tip 2:

Bied visuele communicatie over maatregelen niet alleen in gemeenschappelijk ruimten, maar ook in de kamers van de gasten.

Voorbeeld: toevoegen van een flyer met visuele info in de kamer deed de tevredenheid onder gasten over de informatie over coronamaatregelen toenemen van 50% naar 100% tevredenheid.

Tip 3:

Bied niet standaard eenmalig te gebruiken plastic verpakkingen aan, maar vraag of gasten het willen hebben

Voorbeeld: standaard uitgifte van een goody bag wordt maar matig gewaardeerd door gasten.

Tip 4:

Wees creatief in de aanpak om hotel-afval te voorkomen

Voorbeeld: Aangepast heropenen van het buffet (met aanvullende veiligheidsmaatregelen en bijvoorbeeld een kleiner menu) bleken gasten veel prettiger te vinden dan een voorverpakt ontbijt.

Zie ook: missethoreca.nl/horeca/artikel/2020/04/zo-blijf-je-in-contact-met-je-gasten-tijdens-de-corona-crisis-101334191

Wil je meer weten over het verleiden van gasten en medewerkers: zie presentatie "re-act" en de documentatie (uit het Vang Buitenhuis programma). Hierin wordt uitgelegd hoe belangrijk motivatie, kennis en gelegenheid zijn voor het menselijk gedrag. Wist je bijvoorbeeld dat 95% van ons gedrag onbewust plaatsvindt? Hier kun je gebruik van maken om in het gewenste gedrag te sturen!

MONDKAPJES

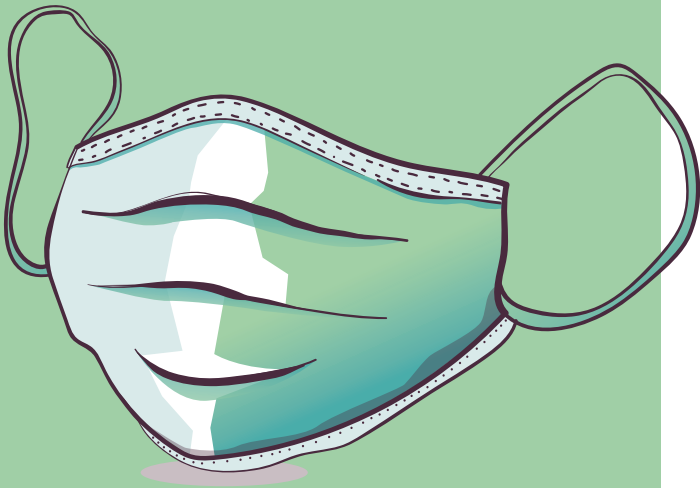
DOEN

- Kijk, zolang de wetgeving dit toelaat, of het gebruik van mondkapjes kan worden vervangen door afscherming (zoals gebruik plexiglas scherm).
- Kies zoveel mogelijk voor lokaal geproduceerde, herbruikbare mondkapjes van duurzame materialen, gerecycled katoen, gerecycled PET, biologisch katoen.
- Overweeg de aanschaf van mondkapjes met een sociale meerwaarde, zoals productie in sociale werkplaatsen.
- Maak van mondkapjes een gadget dat gasten willen bewaren.
- Verstrek 'beschermingssets' aan gasten uitsluitend op verzoek.

Zeker binnen de hospitality sector, met veel (buitenlandse) gasten, is het gebruik van mondkapjes vanzelfsprekend. Op dit moment (december 2020) worden mondkapjes door de overheid en een groot aantal ketens in de hospitality-sector verplicht gesteld. Afhankelijk van de beschikbaarheid van een vaccin, zal dit waarschijnlijk een tijdelijke maatregel zijn.

DUURZAAMHEIDSIMPACT MONDKAPJES

- Het gebruik van grondstoffen die eindig zijn, zoals aardolie voor de productie van kunststoffen/plastics. Bij eenmalige mondkapjes wordt onder meer polypropyleen toegepast. In herbruikbare mondkapjes polyester en elastaan. Eenmalige filters worden onder meer van polyester gemaakt. De winning en productie van deze grondstoffen kan gepaard gaan met landgebruik, watergebruik, vervuiling en klimaatverandering.
- Het gebruik van hernieuwbare grondstoffen voor de productie van mondkapjes, zoals katoen in herbruikbare mondkapjes en papier in eenmalige mondkapjes. Ook de productie van deze grondstoffen kan gepaard gaan met landgebruik, watergebruik, vervuiling en klimaatverandering. Bijvoorbeeld door het gebruik van meststoffen en pesticiden bij de katoenproductie.
- Het transport van mondkapjes van productie-landen als China naar Nederland. Uit een Engelse milieuvergelijking van verschillende type mondkapjes blijkt dit transport een grote rol te spelen in de totale milieubelasting van mondkapjes.

MONDKAPJES

- Eenmalige mondkapjes zijn licht van gewicht en kunnen gemakkelijk zwerfafval veroorzaken, bijvoorbeeld als gasten ze meenemen naar buiten. Ze kunnen ze bijdragen aan de 'plastic soep': het vervuilen van rivieren en oceanen met grote hoeveelheden plastic.
- Herbruikbare, wasbare mondkapjes moeten op 60 graden worden gewassen. Dit kost water en energie.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

Zowel eenmalige mondkapjes, als herbruikbare mondkapjes hebben milieunadelen. Mede door de variatie in materiaalgebruik, is er geen eenduidige voorkeur voor één van de twee. Uit de eerdergenoemde Engelse milieuvergelijking blijkt de beste keuze het gebruik van herbruikbare mondkapjes zonder filter en deze (bijvoorbeeld één of twee keer per week) met de gewone was mee te wassen. Daarnaast kunnen voorkeuren worden aangegeven binnen beide type mondkapjes en zijn er situaties waarin herbruikbare mondkapjes sowieso de voorkeur verdienen.

Algemene tips

- Kijk, zolang de wetgeving dit toelaat, of het gebruik van mondkapjes kan worden vervangen door afscherming, met bijvoorbeeld een

plexiglas scherm. Denk aan de receptie in een hotel of de bar in een horecagelegenheid.

- Kies voor herbruikbare mondkapjes als de kans reëel is dat mondkapjes als zwerfvuil in het milieu terechtkomen. Dit geldt zeker ook voor hotels, horecagelegenheden en culturele instellingen aan zee en in natuurgebieden. Maak van de mondkapjes een gadget dat gasten willen bewaren.
- Sommige merken mondkapjes worden geproduceerd met aandacht voor sociale aspecten, zoals productie in sociale werkplaatsen, of staan een deel van de opbrengst af aan goede doelen.
- Verstrek niet standaard 'beschermingssets' aan gasten. Deze sets bevatten bijvoorbeeld een eenmalig mondkapje en handdesinfectiemiddel. Verstrek deze hooguit op verzoek.

Bij een keuze voor herbruikbare mondkapjes

- Koop bij voorkeur herbruikbare mondkapjes van duurzame materialen, zoals (een mix van) biologisch katoen, gerecycled katoen en gerecycled PET.
- Voorbeelden van producenten/leveranciers van duurzame mondkapjes zijn (momentopname):
 - armedangels.com/de-en/women/mask
 - nl.nhn.cd.nl/
 - [blyde.nl/duurzame-mondkapjes-met-een-](https://blyde.nl/duurzame-mondkapjes-met-een-plexiglas-scherm)

message-uit-adamse-bijlmerbajes/

- Uit milieuoogpunt is het beter meerdere herbruikbare mondkapjes te gebruiken en deze met de gangbare was mee te wassen, dan één herbruikbaar mondkapje te gebruiken en deze dagelijks met de hand te wassen. Let op dat de mondkapjes bij 60 graden gewassen moeten worden.

Bij een keuze voor eenmalige mondkapjes

- Voorkom dat eenmalige mondkapjes als zwerfvuil en/of in het water (sloten, zee) terechtkomen. Wees dus terughoudend met het verstrekken van eenmalige mondkapjes aan gasten.
- Let op waar de mondkapjes worden geproduceerd. Het transport naar Nederland vormt een belangrijke milieubelasting. Kies dus zoveel mogelijk voor mondkapjes die dichterbij worden geproduceerd.
- Er zijn eenmalige mondkapjes van gerecycled papier verkrijgbaar. Zie: moo.com/us/face-masks. Let op, deze mondkapjes worden in de VS geproduceerd, dus er is veel transport nodig. Ten opzichte van eenmalige kunststof mondkapjes uit China, is dit echter een duurzamere keuze. N.B.: gebruikte eenmalige mondkapjes moeten altijd bij het restafval. Dat geldt ook voor papieren mondkapjes.

MONDKAPJES

WAT WIL DE GAST?

- Veel gasten, zeker uit andere landen, zijn gewend aan het gebruik van mondkapjes en verwachten dit ook van het personeel in de hospitality sector.

OVERIGE INFORMATIE

- Er zijn inmiddels ook doorzichtige, plastic mondkapjes verkrijgbaar. Deze kunnen worden gereinigd met een ontsmettingsmiddel. Hoe deze kapjes op duurzaamheid scoren is nog niet duidelijk. Zie: gastvrijmondkapje.nl/
- Meer informatie over het gebruik van niet-medische mondkapjes vind je hier: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/mondkapjes/instructies

SCHOONMAAK EN DESINFECTIE

DOEN

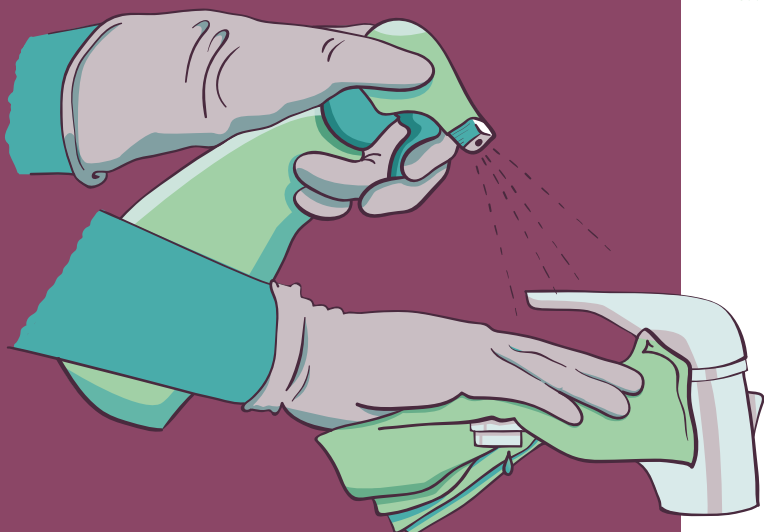
- Onderbreek besmettingsroutes door (hand) contact te voorkomen. Zoals het gebruik van contactloze tappunten en contactloos betalen.
- Maak altijd eerst schoon, dan pas desinfecteren.
- Voorkom of beperk het gebruik van chemische middelen, bijvoorbeeld door het gebruik van microvezeldoekjes en ozonwater. Ozonwater werkt ook tegen het coronavirus.
- Kies schoonmaakmiddelen met een onafhankelijk milieukeurmerk en in meermalige (navul)verpakkingen.

In deze coronatijd is het gebruik van schoonmaak- en desinfectiemiddelen in de hospitality-sector sterk toegenomen. Veel bedrijven maken bijvoorbeeld gebruik van desinfectiezuilen voor gasten en plekken met veel contactmomenten (tafeltjes, liften, etc.) worden frequent (tussendoor) schoongemaakt. Schoonmaak en desinfectie is door de overheid geadviseerd en via protocollen in (onder meer) de horeca voorgeschreven. Schoonmaak en desinfectie is natuurlijk niet nieuw in deze sectoren; hygiëne speelde altijd al een belangrijke rol.

Het gebruik van schoonmaak- en desinfectiemiddelen neemt echter wel toe en bestaande 'groene' oplossingen kunnen ter discussie komen te staan. Sommige nieuwe schoonmaakroutines zijn waarschijnlijk tijdelijk (alleen zolang corona een rol speelt), maar de gestegen aandacht voor hygiëne kan blijvend zijn.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- Een toename van het grondstoffengebruik voor de productie van schoonmaak- en desinfectiemiddelen. De productie van deze grondstoffen kan gepaard gaan met landgebruik, watergebruik, vervuiling en klimaatverandering.
- Een toename van grondstoffengebruik voor verpakkingen, zoals kunststof flacons. Dit kan gepaard gaan met landgebruik, watergebruik en vervuiling van bodem, water en lucht.
- Een toename van het watergebruik. Afhankelijk van de bron van het gebruikte water kan dit bijdragen aan waterschaarste.
- Meer restanten van schoonmaakmiddelen komen via het riool en waterzuiveringsinstallaties in het oppervlaktewater (sloten en rivieren) terecht.
- Een bijdrage aan smogvorming door het vervliegen van de alcohol (een vluchtige organische stof) in desinfectiemiddelen.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

Algemene tips

- Om coronabesmettingen te voorkomen, is het belangrijk om besmettingsroutes te onderbreken. Dat kan door het vermijden van (hand)contact. En door gebruik te maken van automatische deuren, contactloze tappunten (zoals water), contactloos betalen en het gebruik van pedaallemmers. Reinigen is dan niet, of minder vaak nodig.
- Handhygiëne voor, en bij binnenkomst van een restaurant of hotel verkleint de kans op besmetting.
- Het zorgvuldig schoonmaken met reguliere schoonmaakmiddelen is effectiever dan desinfecteren. Handen wassen met zeep is bijvoorbeeld net zo effectief als het gebruik van handgels en bovendien minder belastend. Maak dus alleen gebruik van handgels als handen wassen niet mogelijk is. Overmatig gebruik van desinfectiemiddelen kan ervoor zorgen dat ziekteverwekkers resistent worden: de desinfectie werkt niet meer.

Duurzame keuze schoonmaken

In de afgelopen jaren zijn diverse duurzame schoonmaakmiddelen op de markt verschenen. Deze kunnen ook worden gebruikt in coronatijd. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Gestabiliseerd ozonwater, waardoor het gebruik van chemische middelen niet nodig is. Ozonwater werkt ook tegen het coronavirus.
- Microvezeldoekjes, waardoor op chemicaliën wordt bespaard. Was herbruikbare microvezeldoekjes op 60 graden.
- Schoonmaakmiddelen met een onafhankelijk milieukeurmerk, zoals het EU Ecolabel.
- Schoonmaakmiddelen in meermalige (navul) verpakkingen, waardoor minder verpakkingsafval vrijkomt. Een voorbeeld hiervan is Clear Circle: www.clearcircle.nl/nl
- Meermalige schoonmaakmaterialen. Was deze na gebruik op 60 graden.

Duurzame keuze desinfectiemiddelen

- Zorg dat je niet voor niets desinfecteert:
 - Controleer of het desinfectiemiddel geschikt is voor het bestrijden van virussen.
 - Houd er rekening mee dat de middelen een minimale contacttijd nodig hebben.
 - Zorg dat het te desinfecteren oppervlak schoon is: eerst schoonmaken, dan desinfecteren.
 - Niet alle handgels werken tegen virussen. Handgels met een alcoholgehalte tussen de 70 en 90% wel.
- Let op dat het desinfectiemiddel is toegelaten door het Ctgb, het College voor de toelating van

gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het Ctgb kijkt in de risicobeoordeling ook naar de risico's voor het milieu. Zie ook: ctgb.nl/onderwerpen/coronavirus---desinfectie

WAT WIL DE GAST?

- Uit onderzoek onder hotelgasten komt naar voren dat zij in deze coronatijd informatie willen over hoe er schoongemaakt en gedesinfecteerd wordt. Zowel mondelinge informatie als schriftelijke informatie in de algemene ruimtes en (in het geval van hotels) de kamers. Communiceer hier dus over naar de gast.

OVERIGE INFORMATIE

- Een recente levenscyclusanalyse, waar elektrische lucht-handdrogers, papieren handdoekjes en handdrogers met katoenen rolhanddoeken zijn vergeleken, laat zien dat elektrische lucht-handdrogers uit milieuoogpunt veruit de beste keuze zijn. Handdrogers met katoenen rolhanddoeken scoren het minst goed. Let wel, dit onderzoek zegt niets over de droogkwaliteit en de bijdrage van de systemen aan het schoonmaken van de handen.
- Voor meer informatie over corona en schoonmaak/desinfectie, zie digimagazine.servicemanagement.nl/coronaproof_cleaning/ctgb.

WEGWERPHANDSCHOENEN

DOEN

- Gebruik wegwerphandschoenen alleen als dit echt nodig en zinvol is. Handschoenen dragen helpt niet om een besmetting met het coronavirus te vermijden.
- Kies bij een keuze voor latex wegwerphandschoenen voor handschoenen met FSC keurmerk (duurzaam beheerde rubberboomplantages).

Het gebruik van (wegwerp)handschoenen neemt sterk toe in deze coronatijd. Het gebruik hiervan kan opgenomen zijn in hygiëneprotocollen, ook waar dit voorheen niet het geval was. Bijvoorbeeld bij het hanteren van bagage in hotels en het uitvoeren van schoonmaakactiviteiten. Verwacht mag worden dat dit gebruik weer zal teruglopen op het moment dat een coronavaccin beschikbaar is.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- De inzet van eindige grondstoffen voor de productie van handschoenen, zoals aardolie voor de productie van de kunststoffen vinyl, nitril en polyethyleen. De winning en productie van deze grondstoffen kan gepaard gaan met landgebruik,

watergebruik, vervuiling en klimaatverandering.

- De inzet van hernieuwbare grondstoffen voor de productie van latex (natuurlijk rubber). De productie van latex (gewonnen uit de rubberboom) draagt bij aan landgebruik (productie op plantages) en watergebruik. Daarnaast kunnen vinyl en latex handschoenen worden 'gepoederd' met maïzetmeel (maïzena). De productie hiervan zal ook bijdragen aan landgebruik, watergebruik en vervuiling door de emissie van bestrijdingsmiddelen en meststoffen.
- Het transport van wegwerphandschoenen van productielanden als China naar Nederland.
- Wegwerphandschoenen, met name de lichte handschoenen van polyethyleen, kunnen zwerfafval veroorzaken. Zo kunnen ze bijdragen aan de 'plastic soep', het vervuilen van rivieren en oceanen met grote hoeveelheden plastic.

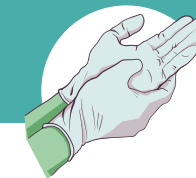
WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

Aan alle typen wegwerphandschoenen zitten milieunadelen en het is niet mogelijk om een voorkeur uit te spreken voor één type. Wel kan rekening worden gehouden met het volgende:

- Gebruik wegwerphandschoenen alleen als dit echt nodig en zinvol is. Handschoenen dragen helpt niet om een besmetting met het coronavi-

WEGWERPHANDSCHOENEN

rus te vermijden. Het virus komt niet via de huid naar binnen, maar via aanraking met mond, neus en ogen. Zodra je een besmet voorwerp aanraakt, kunnen virussen op je handen blijven kleven, of je nu handschoenen draagt of niet. Het gaat er dus vooral om dat je je handen schoonhoudt door deze regelmatig te wassen (met water en zeep). Dat is niet anders bij het gebruik van wegwerphandschoenen. Het gebruik van wegwerphandschoenen kan wel zinvol zijn ter bescherming van de huid bij beroepen/functies waar vaak wassen noodzakelijk is.

- Als het gebruik van wegwerphandschoenen echt nodig is, let dan op waar je de handschoenen voor wilt gebruiken. Verschillende materialen hebben verschillende toepassingsmogelijkheden.
- Kies bij een keuze voor latex wegwerphandschoenen voor handschoenen met FSC keurmerk. Hierdoor weet je dat de rubberboomplantages op een duurzame manier worden beheerd en voor de plantage geen natuurbos is gekapt. Zie bijvoorbeeld de handschoenen van 'La Droguerie Ecologique'.

WAT WIL DE GAST?

- Gasten willen zien dat aandacht wordt besteed hygiëne. Het gaat dan vooral om het gebruik van mondkapjes en de aandacht voor (en communica-

tie over) schoonmaak en desinfectie. Daar waar direct contact plaatsvindt met voedingsproducten zal de gast het gebruik van handschoenen natuurlijk wel verwachten, maar daar zal dit ook al eerder zijn doorgevoerd.

OVERIGE INFORMATIE

- Meer informatie over het gebruik van wegwerphandschoenen en corona is te vinden op de [website van het rivm](#).

DIGITALE OPLOSSINGEN

DOEN

- Benut selfservice apps en QR codes om de doorstroom te bevorderen (minder wachtende gasten), personeelsbewegingen te verminderen en contact te voorkomen.
- Vervang papier en inkt door digitale oplossingen (ook op kamers).
- Overweeg de inzet van robots: robots niezen niet.
- Gebruik groene energie en kies voor energiezuinige apparatuur met een lange levensduur.

Het gebruik van digitale oplossingen neemt in deze coronatijd sterk toe. Hiermee wordt contact tussen personen vermeden. Voorbeelden hiervan zijn de grote toename van digitale oplossingen voor menukaarten, in- en uitchecken en registreren van gasten, betalen en het verstrekken van informatie naar gast en bezoeker. Veel aspecten van de 'customer journey' kunnen door de inzet van digitale hulpmiddelen gestroomlijnd worden. Denk aan een coronacheck voor aankomst en het delen van informatie via e-mail, voorafgaand aan verblijf van de gast of restaurantbezoek. Dit scheelt tijd en ongemak bij aankomst en voorkomt 'opstoppingen' en het niet kunnen handhaven van de 1,5 meter maatregel.

Naast een toename van digitale communicatie-oplossingen neemt ook de aandacht voor het gebruik van robots toe. De inzet van robots is tijdens coronatijd immers veilig: robots niezen niet. Voor schoonmaak, roomservice, buffet (omelet bakken) en front office zijn al robots beschikbaar. Zie bijvoorbeeld zorarobotics.be, 'Robots don't sneeze' en [hospitality management](http://hospitalitymanagement.com).

Deze digitalisering is mogelijk van tijdelijke aard, maar er zijn ook signalen dat elementen van deze digitalisering ook op langere termijn blijven. Voor sommigen biedt het een kans om de al langer voorgenomen digitale maatregelen nu echt door te voeren.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- Digitalisering kan leiden tot een besparing op grondstoffen, verpakkingen en (zwerf)afval, bijvoorbeeld door minder gebruik van papier en inkt.
- Keerzijde van de toename aan digitale hulpmiddelen is de toename van het stroomgebruik en de inzet van materialen voor digitale hulpmiddelen, zoals tablets (of, in het geval van robotisering, robots). Onduidelijk is hoe de balans hierin uitslaat.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

- Vervangen van drukwerk door digitale oplossingen is positief uit oogpunt van besparing van grondstoffen. Maak dan wel zoveel mogelijk gebruik van de inzet van groene energie en kies voor energiezuinige apparatuur met een lange levensduur.
- Robotica en kunstmatige intelligentie (AI) kunnen ook bijdragen aan het terugdringen van verspilling. Bijvoorbeeld door voedselverspilling te monitoren (zie bijvoorbeeld orbisk.com) en bezoekersaantallen en producteenheden te voorspellen door middel van algoritmes (zie bijvoorbeeld wastewatchers.eu).
- Er zijn behoorlijk wat aanbieders van digitale oplossingen gericht op het reserveer-, bestel- en betaalproces, zoals Resdiary (online reserveren en registratie persoonsgegevens), butlaroo.com (digitaal bestellen en betalen) en orderli.com (QR bestel app en takeaway QR poster). Bijkomend voordeel van deze oplossingen is dat de gast direct zelf kan bestellen en afrekenen. Hierdoor wordt ook de 1,5 meter makkelijker gehandhaafd, door minder 'bewegingen' van het personeel.
- Met de app van The Digital Conciërge (thedigitalconcierge.com) kan de informatievoorziening voor gasten in accommodaties worden gedigitaliseerd. Folders en flyers zijn dan niet

meer nodig. De televisie in hotelkamers kan hier natuurlijk ook voor worden benut, bijvoorbeeld gecombineerd met informatie op de eigen website, gekoppeld aan QR-codes.

WAT WIL DE GAST?

Zichtbare hygiënemaatregelen zijn belangrijk voor de gast. Een alternatief voor menukaarten helpt daarbij. Dit geldt ook voor digitale oplossingen voor informatie en services in de hospitality branche. Het gebruiksgemak en de snelheid (minder wachten) voor de gast zijn belangrijke aspecten.

Hoteliers en horeca-ondernemers zien door deze maatregel echter ook een keerzijde: namelijk minder persoonlijk contact met de gast.

AMENITIES (IN DE HOTELKAMER)

DOEN

- Verstrek amenities alleen op verzoek van de gast. Maak, via heldere communicatie, gebruik van het feit dat gasten hier nu meer begrip voor hebben. Beoordeel of verstrekken op verzoek ook na corona gehandhaafd zou kunnen worden.
- Kies zoveel mogelijk voor herbruikbare verpakkingen en navulbare systemen, zoals dispensers voor zeep. Houd wel in de gaten dat het gebruik van dispensers niet tot een hoger productgebruik (verspilling) leidt.
- Vervang drukwerk door digitale oplossingen (zie de factsheet 'Digitale oplossingen').

Afhankelijk van type en luxe van een hotel, zijn amenities in hotelkamers aanwezig. Veel van deze amenities zijn te vinden in de badkamer, zoals de shampooflesjes, zeepjes en kammetjes. Gasten zijn zich in de coronatijd steeds bewuster van besmettingsrisico's en hechten daardoor nog meer dan voorheen aan 'zichtbaar' schone zaken. Veel hotels hebben daarom deze extra voorzieningen van de kamers verwijderd en verstrekken ze alleen op verzoek van gasten. Dit geldt vaak ook voor de (plastic)

waterflesjes, de inhoud van de minibar en informatie op papier, zoals het menu voor het restaurant en folders met bezienswaardigheden. Deze laatste worden vervangen door digitale informatie (bijvoorbeeld via een app of een QR code die naar een webpagina leidt).

De toekomst zal uitwijzen of dit tijdelijke maatregelen zijn of dat bepaalde oplossingen gehandhaafd blijven. Het type hotel (budget, mid-range of high-end) en de hieraan gekoppelde verwachtingen van de gast zullen hierop van invloed zijn.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- Het inzetten van amenities leidt tot veel grondstoffenverbruik, zowel voor de productie van de producten zelf, als voor de (om)verpakkingen. Bovendien ontstaat veel afval wanneer de amenities, al dan niet (op)gebruikt, moeten worden weggegooid. Het niet standaard, maar op-verzoek aanbieden van amenities leidt tot minder gebruik en dus minder verspilling. Bovendien voorkomt het extra schoonmaakactiviteiten bij het wisselen van gasten. Deze verandering pakt dus goed uit voor het milieu.
- Minder gebruik van drukwerk betekent besparingen op grondstoffen (zoals hout en oplosmidde-

AMENITIES (IN DE HOTELKAMER)

len) en emissies naar bodem, water en lucht. Ook hier pakken de veranderingen dus goed uit. Wel leiden digitale oplossingen tot een hoger energieverbruik.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

- Het alleen op verzoek aanbieden van amenities scheelt veel verspilling. Dit is de meest duurzame keuze.
- Houdt bij de selectie/inkoop van amenities rekening met de milieu-impact van het product en de verpakking. Kies een zo duurzaam mogelijke oplossing voor de functie die het product moet leveren. Dus liever een potlood dan een plastic pen en liever gerecycled papier (papier kan tot 8 keer gerecycled worden) dan nieuw papier.
- Let op erkende duurzaamheidskeurmerken. Deze keurmerken kunnen zowel betrekking hebben op het product, als op de verpakking. Zie de keurmerkenwijzer.nl van Milieu Centraal. Bedenk wel dat een keurmerk meestal betrekking heeft op de meest duurzame keuze binnen een productgroep. Het is daarmee niet persé de meest duurzame oplossing voor de behoefte waarin het product voorziet. Zo is het aanbieden van een glas op de hotelkamer voor drinkwater veel duurzamer dan het aanbieden van een waterfles met keurmerk die eenmalig gebruikt kan worden.

- Eenvoudige stappen bij de keuze voor een zo duurzaam mogelijke verpakking:
 - Kies voor herbruikbare verpakkingen of navulbare systemen, zoals dispensers. Meermalig gebruik leidt tot minder grondstoffengebruik en minder verpakkingsafval. Let wel op dat navulbare systemen niet leiden tot een hoger productgebruik. Wees voorzichtig met het bijvullen van zeepdispensers in verband met het risico op bacteriële verontreinigingen.
 - Kies zo mogelijk voor grootverpakkingen, waardoor de hoeveelheid verpakking per producteenheid lager is. Let op dat dit niet tot verspilling leidt, bijvoorbeeld bij bederfelijke producten.
 - Is dit niet mogelijk, kies bij eenmalige verpakkingen dan voor een zo duurzaam mogelijk verpakkingsmateriaal: gerecyclede grondstoffen, zoals gerecycled plastic, of een hernieuwbaar materiaal, zoals karton/papier.
- Vraag je leverancier/groothandel om duidelijke informatie over de milieu-impact van amenities (inclusief verpakking) en duurzame keuzes.

WAT WIL DE GAST?

De ervaring leert dat het niet aanbieden van sommige amenities, zoals water- en shampooflesjes, ook

vóór corona niet direct als negatief hoeft te worden ervaren door gasten. Tegelijkertijd wordt het aanbod van extra's op de kamer normaliter wel positief gewaardeerd. Het uitsluitend op verzoek aanbieden van amenities wordt in de coronaperiode eerder geaccepteerd, zolang hier goed over wordt gecommuniceerd.

Het is natuurlijk mogelijk dat gasten gaan wennen aan het actief vragen naar bepaalde amenities en voorzieningen, waardoor dit het 'nieuwe normaal' wordt. Of dit in de praktijk ook haalbaar is zal moeten blijken. Bij een hoge bezetting en veel vragen van gasten kan de tijdsinvestering hoog zijn en bij high-end hotels kan het niet standaard aanbieden van amenities op bezwaren stuiten.

OVERIGE INFORMATIE

- Clean the World zamelt afgedankte zeepjes en plastic zeepverpakkingen van hotels in, verwerkt deze in nieuwe zeep en doneert die aan ontwikkelingslanden. Zie: cleantheworld.org.

PORTIE-VERPAKKINGEN

DOEN

- Preventie heeft prioriteit: voorkom (waar mogelijk) extra verpakkingsmateriaal.
- Lukt dit niet, probeer dan in te zetten op herbruikbare verpakkingen die je goed kunt schoonmaken.
- Wanneer hergebruik geen optie is, let dan bij het kiezen van een verpakkingsmateriaal op de materiaalsamenstelling. Is er een gerecycled of hernieuwbaar materiaal gebruikt? En kan de verpakking zelf gemakkelijk gerecycled of gecomposteerd worden?

Ook het aanbieden van maaltijden is ingrijpend veranderd door de coronacrisis. Vooral bij zelfbediening waarbij gasten dezelfde opscheplepel gebruiken is er sprake van een besmettingsrisico. Ook kan het lastig zijn om in deze situaties de anderhalve meter afstand te waarborgen. Uit hygiëneoverwegingen hebben veel gelegenheden in de hospitality sector daarom hun protocollen aangepast. Een belangrijke verandering is de inzet van (eenmalige) portieverpakkingen of maaltijdboxen ter vervanging van een open (ontbijt)buffet de ervaring van sommige hotels is dat er minder voedselver-

spilling optreedt door het afschaffen van buffetten.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- Door portieverpakkingen te gebruiken, in plaats van grootverpakkingen, wordt over het algemeen meer verpakkingsmateriaal (kunststof, papier, karton, folies, etc.) gebruikt. Dit kan gepaard gaan met landgebruik, watergebruik en vervuiling van bodem, water en lucht. Dit zorgt voor additionele milieubelasting, zeker wanneer deze materialen niet verantwoord ingezameld, verwerkt of gerecycled kunnen worden.
- Meer gebruik van verpakkingen, maaltijdboxen of take-away maaltijden verhoogt het risico op zwerfafval, zeker wanneer deze worden genuttigd buiten de gelegenheid.
- Door het gebruik van portieverpakkingen of het a la carte ontbijt in plaats van ontbijtbuffetten wordt minder voedsel weggegooid. De milieuwinst hiervan is doorgaans groter dan de milieuschade die wordt veroorzaakt door het gebruik van (meer) portieverpakkingen.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

- Veruit het belangrijkste aandachtspunt is preventie: probeer waar het kan gebruik van (meer) verpakkingsmateriaal te voorkomen. Sommige

PORTIE-VERPAKKINGEN

hotels hebben bijvoorbeeld buffetten vervangen door à la carte. Een andere optie is om iedere tafel eigen opscheplepels te vertrekken.

- Als voorkomen van afval niet lukt, overweeg dan of je de maaltijd kan aanbieden met herbruikbaar product dat tussentijds schoongemaakt kan worden. Een voorbeeld hiervan is [Ozarka](#).
- Is hergebruik ook niet haalbaar, let dan goed op de materiaalsamenstelling van de verpakking. Let op dat er geen gecombineerde materialen in de verpakking zitten, die in de praktijk niet gescheiden (kunnen) worden. Denk aan combinaties van papier en plastic (laminaten).
- Check of er recyclebaar, gerecycled of hernieuwbaar materiaal wordt gebruikt. Hernieuwbare materialen zijn materialen uit hernieuwbare bronnen, zoals papier van hout en materialen op basis van zetmeel. Er bestaan ook 'biobased' kunststof verpakkingen, bijvoorbeeld op basis van suikerrietrestanten. Deze kunnen in Nederland in de meeste gevallen (in het geval van PET, PE en PP) gewoon mee met het kunststof verpakingsafval.
- Goed recyclebare en gerecyclede verpakkingen voor voeding zijn o.a. van de kunststof PET gemaakt. In Nederland mogen deze verpakkingen bij het kunststof verpakingsafval.
- Zorg er wanneer je kiest voor een industrieel

composteerbaar materiaal (zoals PLA) voor dat je goede afspraken maakt met de afvalverwerker. Dit om te voorkomen dat dit materiaal alsnog bij het restafval beland. Composteerbedrijven kunnen puur PLA (uit bijv. glazen) goed verwerken. CPLA, of wanneer PLA enkel als coating voor een ander materiaal is gebruikt hebben zij liever niet.

- Een alternatief is om eenvoudig te composteren materialen te gebruiken die samen met het voedselafval in een eigen composteerbak kunnen worden gecomposteerd. Hiervoor ontstaan steeds meer lokale oplossingen (bijvoorbeeld [mykalea.de/](#), <http://ecocreation.nl/>) <https://keurmerkenwijzer.nl/keurmerken/ok-compost/>
- Besteed dus in alle gevallen aandacht aan de inzameling en verwerking van het afval. Kun je verschillende materiaalstromen gescheiden inzamelen? Zoek voor composteerbare/ biologisch afbreekbare materialen wel uit of dit ook daadwerkelijk gebeurt!
- Aanbieders van duurzame verpakkingen zijn o.a. Bunzl, Biodi, Biofutura, BIO Disposables, Naturreko, Conpax en Duni.

WAT VERWACHT DE GAST?

De gast verwacht hygiënemaatregelen die zichtbaar zijn. Bij portieverpakkingen dienen vergelijkbare hygiëneprotocolen als bij à la carte maaltijden

gehanteerd te worden. Naast de focus op zichtbare hygiëne willen gasten echter nog steeds verwend worden en voldoende keuzevrijheid hebben.

OVERIGE INFORMATIE

- Er bestaan ook eetbare portieverpakkingen. Een voorbeeld: biodisposables.shop/product/eetbaar-saus-of-jam-cupje-bakje
- Voor informatie over duurzaam verpakken kun je terecht bij het [Kennisinstituut Duurzaam Verpakken](#). Voor kunststof verpakkingen zijn 'recycle-checks' ontwikkeld. Voor flexibele kunststof verpakkingen: kidv.nl/kidv-recyclecheck-flexibele-kunststof-verpakkingen en vormvaste kunststof verpakkingen <https://kidv.nl/kidv-recyclecheck-vormvaste-kunststof-verpakkingen>
- Voor het voorkomen van zwerfafval, raadpleeg deze infographic: https://kidv.nl/media/factsheets/20200904_infographic_slim_ontwerp_def.pdf?1.1.2-rc.1
- Voor kennis en inspiratie voor duurzame horecakeukens en restaurants: grootkeuken.nl/blog/duurzaamheid-in-de-horecakeuken/

SOCIAL DISTANCING

Materialen, Spatschermen & Desinfectiezuilen

DOEN

Ook hier geldt: preventie heeft voorkeur. Kijk kritisch naar de gebruikssituatie voordat je (wellicht onnodige) beschermende materialen inzet.

Desinfectie-/ dispenserzuilen

- Een zuil opgebouwd uit één, of slechts enkele eenvoudig te scheiden materialen, is gemakkelijker om te recyclen.
- Kies een product dat niet enkel recyclebaar is, maar bij voorkeur ook is gemaakt van gerecyclede materialen.
- Kies voor een navulmogelijkheid met desinfectiemiddel, waarbij de verpakking van de navulling kan worden hergebruikt of gerecycled.

Spatschermen

- Denk bij de aanschaf al na over hoe de spatschermen zullen worden afgedankt. Er zijn opties om plexiglas schermen te laten recyclen.
- Een spatscherm hoeft niet in iedere situatie transparant te zijn. Er zijn spatschermen van karton die bij het oud papier kunnen worden afgedankt.

(Vloer)stickers

- Weest kritisch voor je gaat plakken. Kun je een looproute te creëren zonder stickers?
- Gebruik bij voorkeur PVC-vrije stickers en/of stickers die niet met lijm worden bevestigd, maar met zuignapjes, zodat je ze kunt hergebruiken.

Beschermende materialen lijken inmiddels niet meer weg te denken uit openbare ruimtes. Ook in de hospitality sector zijn spatschermen, desinfectiezuilen en looproutes met stickers onderdeel van het zogenaamde 'nieuwe normaal'. Hoewel de meeste van deze producten lang mee gaan, zorgen ze voor extra materiaalverbruik dat onder andere omstandigheden niet nodig was geweest. Ook vallen er binnen deze productgroepen duurzame producten te

onderscheiden en moeten ze uiteindelijk weer op een verantwoorde wijze worden afgedankt. Sommige van deze oplossingen zullen immers tijdelijk van aard zijn, maar wellicht zijn er ook aspecten die na de pandemie blijven. Denk bijvoorbeeld aan een blijvende behoefte aan extra handhygiëne.

DUURZAAMHEIDSIMPACT

- **Desinfectie-/ dispenserzuilen**
Desinfectiezuilen zijn in diverse ontwerpen en

materialen verkrijgbaar. Veel voorkomende materialen zijn RVS, aluminium, hout en kunststof. Met uitzondering van hout gaat het om eindige grondstoffen en materialen die een energie-intensief productieproces kennen. Ook het transport en de afvalfase zijn relevant voor een duurzame keuze. De zuil bevat ook verbruiksproducten (desinfectiemiddel en soms tissues of papier op rol). Voor meer informatie over de milieubelasting van desinfectiemiddelen, zie de factsheet over schoonmaak- en desinfectiemiddelen.

- **Spatschermen**

Transparante spatschermen worden gemaakt van PMMA (ook wel bekend als Plexiglas of Perspex). Dit is een kunststof materiaal. PMMA kan in principe (zowel mechanisch als chemisch) worden gerecycled, zolang dit op de juiste manier wordt afgevoerd en ingezameld.

- **(Vloer)stickers**

Stickertjes zijn vaak laminaten (materialen die uit verschillende laagjes bestaat) die vinyl (PVC) bevatten. Bij de productie en verbranding van PVC kunnen stoffen vrijkomen die schadelijk zijn voor mens en milieu. Omdat het lastig is om materialen uit laminaten te scheiden zijn deze (nog) moeilijk te recycleren.

WAT IS EEN DUURZAME KEUZE?

Uiteraard geldt dat de veiligheid van gasten en medewerkers voorop staat. Toch loont het de moeite om kritisch naar de gebruikssituatie te kijken voordat je (wellicht onnodige) beschermende materialen inzet. Hier volgen enkele algemene tips voor het maken van een duurzame keuze:

Desinfectie-/ dispenserzuilen

- Een zuil die is opgebouwd uit 1, of slechts enkele eenvoudig te scheiden materialen, is gemakkelijker om te recycleren.
- Probeer waar mogelijk een zuil te gebruiken die niet alleen recyclebaar is, maar ook gemaakt is van gerecyclede materialen. Een voorbeeld is de hygienezuil van ABC products; deze bestaat voor 15% uit afvalhout van zagerijen en voor 85% uit hergebruikt plaatmateriaal.
- Een goede, eventueel tijdelijke oplossing, is bijvoorbeeld deze dispenserzuil van het bedrijf Paperwood. De zuil bestaat volledig uit gerecycled karton en suikerriet-afval en kan worden weggegooid via de normale papier-stroom.
- Kies voor een navulmogelijkheid met desinfectiemiddel, waarbij de verpakking van de navulling kan worden hergebruikt of gerecycled.

Spatschermen

- Het is belangrijk om vooraf rekening te houden met de bestemming van het afval dat ontstaat wanneer deze producten na de coronaperiode niet meer nodig zijn. Pyrasied levert bijvoorbeeld plexiglas schermen uit 70% gerecycled acrylaat. Samen met een recyclingbedrijf werkt het bedrijf aan de inzameling en recycling van de plexiglas spatschermen die tijdens of na afloop van de pandemie vrij komen.
- Een spatscherm hoeft niet in iedere situatie transparant te zijn. Voor deze toepassingen levert Paperwood bijvoorbeeld spatschermen van karton, die eventueel te bedrukken zijn in een eigen huisstijl. Bijkomend voordeel is dat ze aan het einde van hun levensduur niet apart afgevoerd hoeven worden: ze kunnen gewoon bij het oud papier.

(Vloer)stickers

- Wees bij het plakken van stickers kritisch. Zijn er bijvoorbeeld andere manieren om social distancing te bevorderen of een looproute te creëren? Door het verplaatsen van meubels of planten kun je het aantal stickers reduceren.
- Gebruik bij voorkeur PVC-vrije stickers, bijvoorbeeld stickers van PVC-vrij vinyl of papier. Let wel op de toepassingsmogelijkheden van deze stickers.

SOCIAL DISTANCING

- Een andere mogelijkheid is het gebruik van YUPO Tako en Yupo Jelly stickers. Deze stickers zijn gemaakt van polypropyleen en maken gebruik van zuignapjes in plaats van lijm. Deze stickers kun je daardoor ook verplaatsen en hergebruiken als dat nodig is.

WAT VERWACHT DE GAST?

De gast zal duidelijk aanwezige routes en desinfectiezuilen over het algemeen waarderen. Ze dragen bij aan de verwachtingen van de gast over veiligheid en hygiëne. Wel is er, vanwege de zichtbaarheid, een risico dat deze maatregelen afbreuk doen aan de sfeer.

COLOFON

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door het Rijkswaterstaat programma VANG Buitenshuis en de Gemeente Amsterdam.

De inhoud is tot stand gekomen in samenwerking met CREM, Partners for Innovation, Hotelschool The Hague en de volgende partijen:

- De Koplopergroep Circulaire Hotels:
- Ambassade Hotel Amsterdam, Amsterdam Tropen Hotel, Conscious Hotels, DoubleTree by Hilton Amsterdam Centraal Station, Hotel Jakarta Amsterdam, QO Amsterdam, Stayokay Amsterdam, The Albus, Mercure Amsterdam Centre Canal District, Mercure Amsterdam City Hotel, Hotelschool The Hague, The Grand Amsterdam, The Student Hotel, blooming Hotel, Hard Rock Hotel Amsterdam American, Dutch Design Hotel Artemis, Hotel Die Port van Cleve, Pulitzer Amsterdam, Hotel Casa Amsterdam, Meininger Hotel Amsterdam Amstel, Hotel Okura Amsterdam.
- Innovation Lighthouse
- Bunzl

December 2020

KOPLOPERGROEP
CIRCULAIRE
HOTELS
AMSTERDAM